KARLSBORG

Riktlinje för kvalitetssäkring genom avvikelsehantering



Gäller för:	Socialförvaltningen
Diarienummer:	2025-139
Beslutande:	Socialnämnden
Datum för beslut:	2025-09-08
Paragraf i protokoll:	§ 76
Gäller från och med:	2025-10-01
Dokumentansvar:	Socialchef
Aktualitetsprövning:	Ska ske under första året av varje mandatperiod.

Innehåll

KVALITETSSÄKRING GENOM AVVIKELSEHANTERING 2
Syfte med avvikelsehantering 3
Ansvar 3
Vad är en avvikelse 3
Lex Maria 4
Lex Sarah 4

Kvalitetssäkring genom avvikelsehantering

Föreskrifter om kvalitet och patientsäkerhet finns i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsarbetet skall vara systematiskt, Det skall vara anpassat till verksamhetens inriktning, storlek och omfattning, utgå från mätbara mål, dokumenteras och kontinuerligt följas upp, och vara väl förankrat bland alla medarbetare i organisationen.
För att på ett bra sätt kunna arbeta med kvalité behöver avvikelser registreras och följas upp. Med avvikelse avses en negativ händelse eller tillbud. Händelse som medfört eller som hade kunnat medföra något oönskat

Organisationen skall säkerställa att det finns rutiner för att;

- Anmäla till myndigheter enligt gällande författningar.
- Identifiera, dokumentera och rapportera negativa händelser och tillbud.
- Fastställa och åtgärda orsaker och följa upp vidtagna åtgärders effekt.
- Sammanställa och återföra negativa och positiva erfarenheter från avvikelsehanteringen till verksamhetens personal och andra berörda.
- Använda erfarenheterna från avvikelsehanteringen i det förebyggande riskhanteringsarbetet.
- Ta tillvara förslag och klagomål från patienter, närstående och personal.

När det gäller avvikelser som händer ute i verksamheten har alla som arbetar inom socialförvaltningen i Karlsborgs kommun rapporteringsskyldighet och ska ha kännedom om:

- Varför man registrerar
- Hur man registrerar
- Vad man skall registrera
- Vad man har för ansvar i bearbetning och analys av avvikelsen
- Hur återföringen till verksamheten skall ske

Det är viktigt att alla förstår meningen med att registrera avvikelser d.v.s. negativa händelser och tillbud som kan skada, kränka eller skapa otrygghet hos vårdtagarna/ brukarna

Syfte med avvikelsehantering

Avsikten med att identifiera fel och brister är att man aktivt och kontinuerligt ska arbeta med kvalitetsutveckling så att allvarliga händelser som leder till Lex Maria eller Lex Sarah ärenden inte skall inträffa igen.

Negativa händelser orsakas oftast av bakomliggande orsaker såsom exempelvis kommunikation/ information, utbildning / kompetens, omgivning / organisation, procedurer, riktlinjer, rutiner samt teknologi och utrustning

Det är viktigt att betrakta inträffade avvikelser som möjligheter till förbättring och att all personal har den attityden till avvikelsehanteringssystemet.

Ansvar

Socialförvaltningen skall fastställa övergripande mål för det systematiska kvalitetsarbetet. Socialförvaltningen skall även se till att ledningssystemet för verksamheten är ändamålsenlig, säkerställer kvaliteten och att processerna fungerar verksamhetsövergripande.

Socialchefen skall ta fram, fastställa och dokumentera rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet skall bedrivas. Socialchefen ansvarar också för att mål för verksamheten formuleras och att dessa uppnås, för uppföljning och analys av verksamheten så att åtgärder vidtas för kvalitetsutveckling

Vad är en avvikelse

När en oönskad händelse inträffar som leder till att brukaren / vårdtagaren kommer till skada fysiskt eller psykiskt. Alternativt att det finns en risk för att brukaren / vårdtagaren kommer till skada

Lex Maria

Vårdgivaren ska anmäla händelser som medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO).

Enligt bestämmelserna i patientsäkerhetslagen ska (2010:659)

- hälso- och sjukvårdspersonalen rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller kunnat medföra en vårdskada till vårdgivaren. Har vårdgivaren en skyldighet att utreda händelser i verksamheten som medfört eller kunnat medföra en vårdskada.

- vårdgivaren anmäla händelser som medfört eller kunnat medföra en allvarlig vårdskada till IVO.

Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska (MAS) ansvarar för att utreda och anmäla till IVO.

Lex Sarah

Enligt bestämmelserna om lex Sarah i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska vårdgivare anmäla allvarliga missförhållanden till Inspektion för vård och omsorg (IVO). Vårdgivaren är skyldig att ombesörja att:

- Anställda genast rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden till den som bedriver verksamheten, inklusive missförhållanden som påverkar vuxna, personer med funktionsnedsättning samt barn och unga.

- Utreda och avhjälpa eller undanröja det rapporterade missförhållandet utan dröjsmål, oavsett om det gäller vuxna, personer med funktionsnedsättning eller barn och unga.

- Delegat enligt delegationsordningen ansvarar för att utreda och anmäla allvarliga missförhållanden som påverkar vuxna, personer med funktionsnedsättning samt barn och unga till Inspektionen för vård -och omsorg (IVO